

BZHIK.IR
گروه آموزشی بژیک

بررسی خطبه خط کتاب

باکسهای ویژه دقت کنید و تله‌های تستی

خلاصه و نکات مهم

آپدیت ۱۴۰۵

مبانی برنامه‌ریزی درسی آموزش متوسطه

ناشر: انتشارات سمت (حسن ملکی)

دانشگاه پیام نور با کد درسی ۱۲۱۱۶۶۴ و سایر دانشگاه‌ها

منبع اصلی دانشجویان:

مناسب برای رشته‌های //

رشته علوم تربیتی گرایش مدیریت برنامه ریزی
آموزشی و سایر رشته‌های مرتبط پیام نور

نویسنده جزوه //

تیم تالیف بژیک

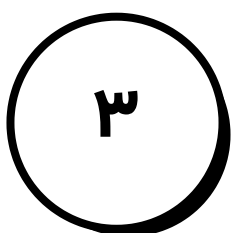
نوع فایل //

خلاصه میکرو طبقه‌بندی شده

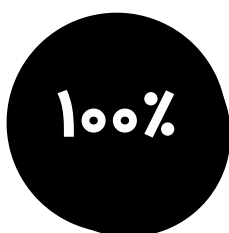
کیفیت //

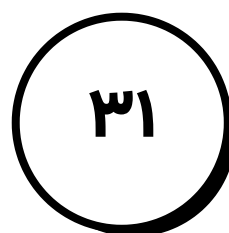
تضمین ۱۰۰٪ مطالب

ساعت مطالعه

پوشش نکات

صفحه مفید

فصل اول: برنامه‌ریزی و جایگاه آن در نظام آموزش و پرورش

برنامه‌ریزی و مراحل آن

- ✓ انتخاب فعالیت‌ها در زندگی انسان نیازمند تعیین دقیق اهداف است و رسیدن به مدارج علمی بالاتر، به تنهایی با تعیین هدف میسر نمی‌شود بلکه نیازمند انتخاب روش‌ها و وسایل مناسب است.
- ✓ با توجه به اینکه نقاط قوت و ضعف تصمیم‌گیری‌ها در عرصه عمل نمایان می‌شود، انجام ارزشیابی پس از اجرای برنامه‌ها امری ضروری و اجتناب‌ناپذیر است.
- ✓ توجه: این فایل رایگان نیست و منحصراً برای سایت "بژیک" با آدرس اینترنتی www.bzhik.ir تهیه و تنظیم شده است. تمام حقوق مادی و معنوی این محصول، متعلق به سایت "بژیک" می‌باشد؛ هر گونه کپی برداری و انتشار غیر قانونی آن توسط افراد سودجو، بدون اخطار قبلی، پیگرد قانونی در پی خواهد داشت؛ لذا بایستی مستقیماً از این سایت خریداری شود در غیر این صورت مسئولین راضی نمی‌باشند و حرام و حق الناس می‌باشد.

مجموعه فعالیت‌های منظم که از تعیین هدف شروع می‌شود و با انتخاب روش‌ها و وسایل متناسب با هدف

ادامه پیدا می‌کند و سپس به اجرا در می‌آید و ارزشیابی می‌شود، برنامه‌ریزی می‌گویند؛ به عبارت دیگر
برنامه‌ریزی عبارت است از طرح‌ریزی برای دستیابی به هدف معین.

مراحل برنامه‌ریزی

- **شناخت وضع موجود:** برنامه‌ریزان پیش از هر اقدامی باید امکانات، توانایی‌ها و محدودیت‌ها را بشناسند تا با تکیه بر اطلاعات دقیق، تصمیمات معقول و منطقی اتخاذ نمایند.
- **تعیین هدف:** پس از شناخت وضع موجود، انتظارات و خواسته‌ها مشخص می‌شوند که بیان واضح آن‌ها، به کلیه فعالیت‌ها جهت داده و هماهنگی گوناگونی را به وجود می‌آورد.
- **پیش‌بینی روش‌ها و وسایل:** حتی بهترین اهداف نیز بدون تعیین روش‌ها و وسایل مناسب بی‌نتیجه مانده و در حد تئوری باقی می‌مانند.
- **اجرای آزمایشی:** برنامه تهیه شده به صورت محدود اجرا می‌شود تا ضمن اعتباربخشی، امکان انجام اصلاحات لازم پیش از اجرای نهایی فراهم گردد.
- **اجرا:** برنامه به طور کامل به اجرا در می‌آید که نیازمند فراهم کردن شرایط اداری و امکانات ضروری است و در واقع اجرای آزمایشی، صحت این شرایط را قبلاً تأیید کرده است.
- **ارزشیابی:** تلاشی منظم و مستمر برای بررسی موفقیت‌ها و کاستی‌ها در رسیدن به اهداف است که هرچند می‌تواند در حین اجرا نیز انجام شود، اما معمولاً در پایان کار اثربخشی بهتری دارد.

دقت کنید: برای سنجش کیفیت برنامه‌ریزی و بهبود آن، باید معیارهایی نظیر اصولی بودن اهداف، میزان تحقق آن‌ها، تناسب روش‌ها و وسایل با اهداف، میزان هماهنگی عوامل انسانی و بررسی سایر عوامل مؤثر ⚠ مورد ارزیابی دقیق قرار گیرد.

انواع برنامه‌ریزی در آموزش و پرورش

✓ در حوزه آموزش و پرورش، بر اساس اهداف مورد انتظار و قلمرو مورد توجه، برنامه‌ریزی‌ها به انواع مختلفی تقسیم و تفکیک می‌شوند.

الف) طرح‌ریزی آموزش و پرورش

✓ طرح‌ریزی آموزش و پرورش به تدوین برنامه‌ای اطلاق می‌شود که دارای هدفی کاملاً مشخص، قابل اندازه‌گیری، ارزشیابی و با محدوده زمانی اجرایی معلوم باشد.

✓ در این نوع برنامه‌ریزی، منابع مالی و انسانی مورد استفاده باید به طور دقیق مشخص شده باشند (مانند طرح مبارزه با بی‌سوادی یا طرح تهیه کتاب‌های درسی).

ب) برنامه‌ریزی نیروی انسانی

✓ این نوع برنامه‌ریزی به تربیت عموم کارکنان و متخصصان جامعه (از کارگران نیمه‌ماهر تا پزشکان و استادان) می‌پردازد.

✓ برنامه‌ریزی نیروی انسانی ارتباط مستقیمی با برنامه‌ریزی اجتماعی و اقتصادی دارد، زیرا هدف آن تأمین نیروی محرکه اقتصاد کشور است.

ج) برنامه‌ریزی آموزشی

✓ این برنامه‌ریزی کلیه ابعاد، ارکان و سطوح نظام آموزش و پرورش (رسمی و غیررسمی) را در بر گرفته و از نظر وسعت و اهمیت، جامع‌تر از سایر انواع برنامه‌ریزی است.

✓ نظام آموزش و پرورش به عنوان نهاد تربیت‌کننده انسان‌های کارآمد، متشکل از اجزایی نظیر مواد درسی، دانش‌آموز، معلم، وسایل آموزشی و بودجه است که به یکدیگر وابسته‌اند.

✓ کارآمدی نظام آموزشی مستلزم وجود ارتباط مؤثر بین اجزای داخلی آن و همچنین ارتباط مستمر با سایر نظام‌های کلان جامعه (اقتصادی، سیاسی و فرهنگی) است.

✓ برنامه‌ریزی آموزشی نیازمند طراحی اهداف مناسب بر اساس نیازهای واقعی و انتخاب روش‌های صحیح برای رسیدن به آن اهداف است.

💡 برنامه‌ریزی آموزشی عبارت است از کاربرد روشهای تحلیلی در مورد هر یک از اجزاء نظام آموزشی و هدف آن استقرار یک نظام آموزشی کارآمد است.

سطوح برنامه‌ریزی آموزشی

سطح فراسوی کلان

- ✓ در این سطح، برنامه‌ریزان آموزشی همگام با سیاست‌گذاران، اهداف کلی آموزش و پرورش را در ارتباط با نیازهای سایر نهادهای جامعه تعیین می‌کنند.
- ✓ این سطح در واقع نقطه اتصال نظام آموزش با برنامه‌ریزی کلان توسعه جامعه محسوب می‌شود.

سطح کلان

- ✓ اهداف کلی تعیین‌شده در سطح فراسوی کلان، در این مرحله به اهداف اختصاصی دوره‌های تحصیلی مختلف تجزیه و تفکیک می‌شوند.
- ✓ تصمیم‌گیری درباره شرایط تحقق اهداف، نوع نیروهای انسانی مورد نیاز و شیوه تربیت آن‌ها در زمره برنامه‌ریزی سطح کلان قرار دارد.

سطح خرد

- ✓ در این سطح، ابعاد مختلف یادگیری شامل دانش‌ها، مهارت‌ها، نگرش‌ها و تخصص‌های مورد نیاز شاگردان برای رسیدن به اهداف تحصیلی تعیین می‌شود.
- ✓ تصمیم‌گیری پیرامون فرایند یاددهی-یادگیری، فرصت‌های آموزشی، شرایط موفقیت و چگونگی ارزشیابی منحصراً در سطح خرد انجام می‌گیرد.

دقت کنید: ساختار سطوح برنامه‌ریزی آموزشی به صورت لایه‌های متداخل است؛ به گونه‌ای که هسته مرکزی آن را «سطح خرد»، لایه میانی را «سطح کلان» و لایه بیرونی و محیطی را «سطح فراسوی کلان» تشکیل می‌دهد. ⚠

ارتباط سطوح برنامه‌ریزی

- ✓ سطوح سه‌گانه برنامه‌ریزی پیوستگی عمیقی با یکدیگر دارند و توجه هم‌زمان به هر سه سطح، تضمین‌کننده موفقیت برنامه‌ریزی است.
- ✓ موفقیت در یک کلاس درس (سطح خرد) لزوماً به معنای موفقیت در کل برنامه درسی (سطح کلان) یا موفقیت در سطح جامعه نیست.

تبصره: نتایج آموزشی در سطوح مختلف برنامه‌ریزی ماهیت متفاوتی دارند؛ این نتایج در سطح خرد به شکل «محصول» (مانند نمرات آزمون و مهارت‌ها)، در سطح کلان به شکل «برونداد» (مانند فارغ‌التحصیلان) و در سطح فراسوی کلان به شکل «بازده» (مانند خودکفایی فردی و آثار اقتصادی-اجتماعی) بروز می‌یابند.

د برنامه‌ریزی درسی

- ✓ برنامه‌ریزی درسی به طراحی عناصر و عوامل مختلف یادگیری اختصاص دارد و به فعالیت‌های یادگیری در نظام آموزشی، منطق و سازمان می‌بخشد.